

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Aan de Minister voor Natuur en Stikstof

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Auteur

[Redacted]

nota

Beslisnota Kamerbrief Innovatie en borging
emissiearme stalsystemen

TER BESLISSING

Datum
20 juni 2023

Kenmerk
DGA / 27938970

Parafenroute

[Redacted signature lines]

Kopie aan

Bijlage(n)
2

Mede namens/met akkoord van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat

Aanleiding

Eind vorig jaar (25 november) is de Kamer met drie verschillende brieven geïnformeerd over een aantal ontwikkelingen met betrekking tot emissiearme stalsystemen. Met bijgevoegde brief informeert u samen met de staatssecretaris van IenW de Kamer over de voortgang van een aantal onderwerpen gerelateerd aan emissiearme stalsystemen.

Geadviseerd besluit

MLNV:

- U kunt bijgaande Kamerbrief ondertekenen en deze na akkoord van de minister voor Natuur en Stikstof en van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat aan de Tweede Kamer toesturen.
- Eind dit jaar een vervolgonderzoek uit te laten voeren naar emissiearme varkens- en pluimveestallen, met CBS-data van 2021, aangezien het gebruik van aanvullende data de onzekerheidsmarges verkleint, met name bij de analyse van technieken voor pluimvee en varkens. Hier zijn middelen voor vanuit IenW en LNV.
- In te stemmen met het opnieuw bezien van de emissiefactoren voor de onderzochte staltechnieken voor melkvee en in te stemmen met doorvoeren van de tijdelijke wijziging van de emissiefactoren voor volièrestallen voor pluimvee.
- In te stemmen om samen met de staatssecretaris op te trekken in de vernieuwing van de stalbeoordelingssystematiek.

MNenS:

- U kunt in stemmen met de brief. Na uw akkoord verzendt de minister van LNV de brief mede namens u aan de Tweede Kamer.

- In te stemmen om samen met de staatssecretaris op te trekken in de vernieuwing van de stalbeoordelingssystematiek.

Kernpunten

- Zowel de minister van LNV, de staatssecretaris van IenW als de minister voor Nens hebben een verantwoordelijkheid voor het onderwerp emissiearme stalsystemen.
- De staatssecretaris van IenW is beleidsverantwoordelijk voor het stelsel van wet- en regelgeving op het gebied van milieu, waar ook regels specifiek voor stallen in staan (zoals de Rav en de stalbeoordelingssystematiek).
- De minister voor Nens is verantwoordelijk voor de Wet natuurbescherming en de toestemmingverlening in relatie tot stallen.
- De minister van LNV is in bredere zin beleidsverantwoordelijk voor duurzaamheidsopgaven voor de veehouderij en specifiek voor stallen voor het innovatiebeleid.
- Gezien deze samenhang is het advies dat de brief door de minister van LNV en staatssecretaris van IenW ondertekend wordt.
- Minister voor Nens stuurt zelf een brief aan de Kamer over het stikstofbeleid waar emissiearme stalsystemen aan bod zullen komen. Daarom is het advies bijgevoegde brief mede namens de minister voor Nens te versturen.

Rapport 'Schatting van stikstofverliezen uit stallen op basis van de stikstof-fosfaat verhouding in afgevoerde mest'

- Wageningen Livestock Research (WLR) heeft een onderzoek uitgevoerd naar de verhouding tussen stikstof en fosfaat (N/P) in mest bij excretie en bij afvoer van het bedrijf. De onderzoekers bevestigen dat de emissiefactoren in bijlage 1 van de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) de ammoniakemissie uit emissiearme stallen in de praktijk onrealistisch zijn.
- De staatssecretaris van IenW zal, samen met LNV, nog een keer in overleg met betrokken partijen bezien of het mogelijk is het functioneren in de praktijk te verbeteren. Parallel daar aan zal ze aanpassing van de factoren voor gaan bereiden en de gevolgen daar van goed in kaart brengen.
- Er zal een vervolgonderzoek ingezet worden, aangevuld met CBS-data van 2021. Het betreft een actualisering van het gedane onderzoek. Het gebruik van aanvullende data verkleint de onzekerheidsmarges met name bij technieken voor pluimvee en varkens. Met deze actualisering kan worden beoordeeld of deze emissiefactoren moeten worden bijgesteld. Een uitzondering hierop zijn de volièrestallen voor pluimvee.

Briefrapport bijstellen emissiefactoren volièrestallen pluimvee

- In de Kamerbrief van 13 oktober 2020 is gemeld dat de emissiefactoren voor volières te laag zijn vastgesteld en dat daarop acties wenselijk zijn.

- Op basis van het briefrapport van de WUR kan ervan uit gegaan worden dat de daadwerkelijke ammoniakemissies uit volièrestallen een factor 3 hoger liggen dan de huidige emissiefactoren weergeven.
- De staatssecretaris van IenW is voornemens de emissiefactoren voor nieuw te bouwen volièrestallen tijdelijk met een factor 3 te verhogen.

Regieorgaan Versnellen innovatie emissiereductie duurzame veehouderij

- Er is gekozen voor het vormgeven van het Regieorgaan middels een publiek-private samenwerking in een convenant.
- Het Regieorgaan zal komend najaar formeel van start gaan met het aanjagen van de ontwikkeling van doorbraakinnovaties op het gebied van emissies in de veehouderij en zorgen dat kennis uit de praktijkpilots benut gaat worden bij de ontwikkeling van een systeem gebaseerd op doelsturing op emissies met een borgingssystematiek voor continu meten.

Borgen innovaties: opvolgen aanbevelingen beoordelingssystematiek en emissiearme stallen

- Vanuit de wens om het vergunningsstelsel op doelsturing te baseren, praktijkprestaties meer te monitoren en een betere basis te scheppen voor Wnb-toestemmingsverlening wordt het bestaande stelsel van stalbeoordeling vernieuwd. De hoofdlijnen waarlangs een nieuw stelsel wordt ontwikkeld staan in de brief.
- Het doel van de vernieuwde stalbeoordelingssystematiek is om tot betrouwbare emissie-indicatoren te komen, die gericht zijn op het bieden van voldoende zekerheid en die innovaties mogelijk maken en borgen.
- Dit zal worden uitgewerkt volgens de volgende hoofdlijnen: een publiek-private verantwoordelijkheid voor stalbeoordeling, emissie-indicatoren die aangevuld worden met de mogelijkheid tot (continue) bedrijfsmetingen en het integraal beoordelen van stalinnovaties.
- De staatssecretaris van IenW zal hierin samen met u beiden optrekken.

Voortgang Subsidiemodules Brongericht Verduurzaming stal- en managementmaatregelen (Sbv)

- Naar aanleiding van signalen uit de sector over knelpunten die gedurende de uitvoering van de innovatieprojecten worden ervaren, heeft u RVO de opdracht gegeven om een inventarisatie uit te voeren naar de knelpunten, opdat er vervolgens gekeken wordt hoe deze opgelost kunnen worden.
- Momenteel wordt de informatie geanalyseerd en de resultaten verwerkt in een rapportage. Op basis van de resultaten wordt gekeken hoe een volgende openstelling voor de innovatiemodule kan worden vormgegeven en wat er voor nodig is om de knelpunten weg te nemen.
- De Sbv-investeringsmodule wordt opengesteld als invulling van het innovatiespoor in de aanpak piekbelasting, zoals aangekondigd in de Kamerbrief van 12 juni.
- Het streven is om de regeling in september 2023 te publiceren en open te stellen in november 2023. Voor de openstelling van de investeringsmodule is het van belang dat duidelijk is hoe op juridisch houdbare wijze omgeschakeld kan worden naar deze stalsystemen.

Directoraat-generaal Agro
Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Kenmerk
DGA / 27938970

- De regeling zal een lijst van brongerichte technieken bevatten waarvoor subsidie mogelijk is. De analyse welke technieken geschikt zijn is nog gaande, u wordt hier later over geïnformeerd.
- Indien de motie van het lid Van der Plas die op 13 juni jl. is aangediend en die vraagt om ook nagechakelde technieken in de openstelling van de Sbv-investeringsmodule op te nemen aangenomen wordt, wordt u nog geadviseerd hoe daar mee om te gaan.